

Ἡ ζωή καί ὁ θάνατος

Πρωτοπρ. Δημητρίου Κωστοπούλου
Θεολόγου

Τί είναι ἡ ζωή;

Γιά νά πάρουμε ἀπάντηση στό ἐρώτημα αὐτό, πρέπει νά ἀνατρέξουμε στήν ἀρχή τῆς ὑπαρξης τῆς ζωῆς.

Στήν Ἀγία Γραφή καί συγκεκριμένα στό πρῶτο της βιβλίο, τήν Γένεση, ὁ θεόπνευστος Μωϋσῆς μᾶς διηγείται πῶς ὁ Παντοδύναμος Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔφερε στήν ὑπαρξη ἀπ' τήν ἀνυπαρξία τά πάντα. Στήν ἀρχή ὅσα δέν ἔχουν ζωή καί κατόπιν τά ζωντανά ὄντα, τά φυτά καί τά ζῶα.

Τελευταῖο ἀπ' ὅλα τά ὄντα, μᾶς λέει ἡ Ἀγία Γραφή, ὁ Θεός ἐδημιούργησε τόν ἄνθρωπο. «Καί ἔπλασεν ὁ Θεός τόν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπό τῆς γῆς, καί ἐνεφύσησεν εἰς τό πρόσωπον αὐτοῦ πνοήν ζωῆς, καί ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν» (Γέν. β', 7). Ἐνῶ, ὅπως ἀναφέρει ἡ Ἀγία Γραφή, γιά ὅλα τά ἄλλα ζωντανά ὄντα ὁ Θεός «εἶπε, καί ἐγε-

νήθησαν, αὐτός ἐνετείλατο, καί ἐκτίσθησαν» (Ψαλμ. ρμ' [148], 5) μέ ἓνα λόγο, στόν ἄνθρωπο ἐνεργεῖ διαφορετικά. Τόν δημιουργεῖ μ' ἓνα ξεχωριστό τρόπο καί τοῦ δίνει μία ιδιαίτερη μορφή ζωῆς, πού δέν ἔχουν τά ἄλλα ζωντανά δημιουργήματα. Δημιούργησε πρῶτα τό σῶμα ἀπό προϋπάρχουσα ὕλη (τό σῶμα εἶναι ὑλικό), καί κατόπιν φύσηξε στό πρόσωπό του μέ τή ζωογόνο πνοή Του καί ὁ ἄνθρωπος ἔγινε «ψυχὴ ζῶσα».

Μέ τόν ἴδιο τρόπο ὀνομάζει ἡ Ἀγία Γραφή καί τά ἄλλα ζωντανά ὄντα «ψυχές ζῶσες». Ὅμως, οἱ φωτισμένοι ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, πού κατανοοῦν καί ἐρμηνεύουν σωστά τήν Ἀγία Γραφή, δίνουν τήν παρακάτω ἐξήγηση στά ὅσα ὁ Μωϋσῆς, φωτισμένος ἀπ' τό ἴδιο Ἅγιο Πνεῦμα, ἔγραψε γιά τή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτή ἡ «πνοή ζωῆς», πού «ἐνεφύσησε» ὁ Θεός στό πρό-

σωπο τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι ἡ ζωογόνος ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τό ὁποῖο ἔβαλε στό σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἓνα στοιχεῖο, πού δέν ἔχουν τά ἄλλα ζωντανά πλάσματα, τήν ψυχή. Αὐτή ἡ ψυχή δέν ἔγινε ἀπό προϋπάρχουσα ὕλη, ὅπως τό σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά εἶναι ἄυλη. Αὐτό τό στοιχεῖο κάνει τόν ἄνθρωπο τελείως ξεχωριστό ἀπ' ὅλα τά ἄλλα ζῶα.

Δέν εἶναι, ὅμως, μόνο ἡ ψυχή πού ξεχωρίζει τόν ἄνθρωπο ἀπ' τά ζῶα. Εἶναι καί κάτι πολύ σπουδαῖο. Λέει ἡ Ἀγία Γραφή ὅτι «...εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καί καθ' ὁμοίωσιν...» (Γέν. α', 26). Ἐρμηνεύοντας οἱ Ἅγιοι Πατέρες τά λόγια αὐτά, μᾶς λένε ὅτι σημαίνουν πῶς ὁ Θεός ἐδημιούργησε τόν ἄνθρωπο προικισμένο μέ θεϊκά χαρίσματα· αὐτό εἶναι τό «κατ' εἰκόνα» Θεοῦ. Αὐτά τά θεϊκά χαρίσματα, τό «κατ' εἰκόνα» Θεοῦ δηλαδή, εἶχε ὁ ἄνθρωπος τήν δυνατότητα νά τά καλλιεργήσει μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ καί νά τά αὐξήσει, ὥστε νά φθάσει στό «καθ' ὁμοίωσιν», δηλαδή νά γίνει ἓνας μικρός Θεός! Στήν προσπάθεια αὐτή τοῦ ἀνθρώπου κινητήρια δύναμη ἦταν ἡ Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, αὐτή ἡ ζωογόνος πνοή τοῦ Θεοῦ, πού ἐνεργοποιοῦσε τήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου καί τά θεϊκά χαρίσματα

πού τήν στόλιζαν, ὥστε νά κινεῖται πρὸς τόν Δημιουργό της, τόν Θεό, γιά νά ὁμοιωθεῖ πρὸς Αὐτόν καί νά ἐνωθεῖ μαζί Του.

Ἔτσι, ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου ἔπαιρνε ζωή καί ἐνέργεια ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα. Αὐτή τήν ἐνέργεια μετέδιδε ἡ ψυχή στό σῶμα καί τό ζωογονοῦσε. Μ' αὐτό τόν τρόπο, ὁλόκληρος ὁ ἄνθρωπος εἶχε μέσα του ζωή, ὄχι ἀπλῶς βιολογική, ὅπως τά ζῶα, ἀλλά ζωή πνευματική, πού τοῦ ἔδινε συνεχῶς ἡ παρουσία μέσα του τῆς Χάρης τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Θά μπορούσαμε νά ποῦμε ὅτι ἡ Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἦταν ἡ ψυχή τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ ζωή τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ψυχή μέ τή σειρά της ἦταν ἡ ζωή τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου.

Ὅσο λειτουργοῦσε ἔτσι ὁ ἄνθρωπος μέσα στόν Παράδεισο ἦταν πραγματικά ὑγιής καί ζοῦσε ἀληθινὴ ζωή, διότι ἔπαιρνε ζωή ἀπό τήν Αὐτοζωή, τήν πηγὴ τῆς ζωῆς, τόν Ζῶντα Θεό. Αὐτός ὁ Θεός εἶπε: «Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ὚ν...» (Ἐξοδ. γ', 14), δηλαδή αὐτός πού πραγματικά ὑπάρχει καί ζεῖ ἀπὸ τόν ἑαυτό Του, χωρὶς νά ἔχει ἀνάγκη νά πάρει ζωή ἀπὸ κάποια ἄλλη πηγὴ. Στήν ὑγιὴ αὐτὴ κατάσταση ὅλες οἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου λειτουργοῦσαν φυσικά, σωστά καί ἦσαν στραμμένες πρὸς τόν Θεό. Ὁ νοῦς